Stanowisko Związku Rzemiosła Polskiego
w sprawie stanowiska Europejskiej Unii Rzemiosła, Małych i Średnich Przedsiębiorstw, dotyczącego EEN Enterprise Europe Network – Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości

wypracowane przez przedstawicieli branż rzemieślniczych uczestniczących w projekcie Branże w dialogu[1]

WSTĘP

Związek Rzemiosła Polskiego (ZRP) jest ogólnopolską, społeczno-zawodową organizacją samorządu gospodarczego, działającą od 1933 roku. Od 2001 r. posiada status reprezentatywnej organizacji pracodawców. Reprezentuje sektor małych i średnich przedsiębiorstw. Związek, jako członek Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych, opiniuje założenia i projekty aktów prawnych i programów dot. polityki publicznej. Zrzesza 26 izb rzemiosła i przedsiębiorczości działających na szczeblu województw, a poprzez izby lokalne cechy rzemiosł: branżowe i wielobranżowe, reprezentujące różne branże rzemieślnicze . Ponadto, kwestie branżowe omawiane są na forum Rady Branżowej Rzemiosła Polskiego, która jest ciałem opiniodawczo-doradczym Zarządu ZRP. ZRP jest członkiem Europejskiej Unii Rzemiosła, Małych i Średnich Przedsiębiorstw (UEAPME), dzięki czemu jest aktywny również na polu europejskiego dialogu społecznego.

KONTEKST STANOWISKA

UEAPME – Europejska Unia Rzemiosła, Małych i Średnich Przedsiębiorstw weszła w skład Forum Konsultacyjnego Sieci EEN, ustanowionego przez Komisję Europejską (KE) w lipcu 2012 r. Celem Forum jest zapewnienie doradztwa dla KE i wypracowanie rekomendacji nt. przyszłości sieci EEN po 2014. W wyniku spotkań członków Forum opracowany został kwestionariusz do badania opinii interesariuszy nt. kierunków strategii dotyczącej funkcjonowania EEN po 2014. Na tej podstawie, UEAPME, podobnie jak inne podmioty zainteresowane tematem, przygotowała i opublikowała stanowisko w sprawie przyszłości EEN (październik 2012).

Związek Rzemiosła Polskiego, jako członek UEAPME, zdecydował wypowiedzieć się w sprawie stanowiska UEAPME, w ramach projektu Branże w dialogu, w oparciu o procedurę D testowanego w ramach projektu Branżowego Systemu Konsultacji i Uzgodnień.

CEL STANOWISKA ZRP

Wsparcie UEAPME w pracach Forum Konsultacyjnego EEN poprzez przedstawienie UEAPME opinii przedsiębiorców z branż objętych projektem Branże w dialogu nt. zagadnień ujętych w stanowisku UEAPME, w kontekście ich doświadczeń oraz doświadczeń organizacji, z których się wywodzą, w odniesieniu do sytuacji w Polsce.

[1] *budowlana, fryzjersko-kosmetyczna, motoryzacyjna, spożywcza, fotograficzna, krawiecko-odzieżowo-włókiennicza, optyczna, rzemiosł artystycznych, złotniczo-jubilerska*

STANOWISKO ZRP

Stanowisko UEAPME obiektywnie prezentuje słabości formuły, w jakiej obecnie funkcjonuje Europejska Sieć Przedsiębiorczości (EEN) w Unii Europejskiej. Co prawda UEAPME nie odnosi się do rozwiązań w poszczególnych państwach członkowskich UE, jednak bardzo dobrze punktuje niedostatki sieci EEN oraz zagrożenia dla MŚP wynikające z faktycznego niewykorzystania sieci dla potrzeb beneficjentów, dla których w intencjach twórców była tworzona.

Potwierdzamy, że w Polsce oferta ośrodków EEN w małym stopniu dociera do małych i średnich przedsiębiorstw rzemieślniczych i nie jest dostosowana do ich potrzeb. Polska sieć EEN nie skupia organizacji członkowskich reprezentujących MŚP, takich jak na przykład cechy rzemiosł i MŚP czy izby rzemiosła i przedsiębiorczości, a jednocześnie ośrodki należące do sieci w małym stopniu podejmują współpracę z tymi organizacjami. Większość organizacji rzemiosła i ich członkowie nie wiedzą o istnieniu sieci EEN, a tym bardziej nie znają jej oferty. Siłą rzeczy nie mają na tę ofertę żadnego wpływu. Co więcej, w ocenie przedsiębiorców należących do struktury organizacyjnej ZRP sieć EEN, paradoksalnie, służy wsparciu większych podmiotów. Słusznie, więc, w Stanowisku UEAPME podkreśla się konieczność współpracy sieci EEN ze środowiskiem przedsiębiorstw, szczególnie z reprezentatywnymi organizacjami członkowskimi MŚP.

Zgadzamy się z opinią, że planując zasady dalszego funkcjonowania sieci EEN, Komisja Europejska i uczestnicy Forum Konsultacyjnego EEN powinni uwzględnić różnorodność rozwiązań organizacyjnych dot. organizacji MŚP istniejących w państwach członkowskich UE, ich rolę w strukturze samorządu gospodarczego, dialogu społecznym, jak również zróżnicowanie sytuacji ekonomicznej poszczególnych krajów członkowskich i potencjału organizacji członkowskich MŚP w nich działających.

Należy zgodzić się z poglądem UEAPME, że *Europejska Sieć Przedsiębiorczości powinna być zlokalizowana w organizacji przedsiębiorców, pracodawców…, która jest uznana na szczeblu krajowym.* Bezspornym też jest, że organizacje te powinny faktycznie reprezentować przedsiębiorców, tj. być organizacjami członkowskimi. W Polsce, spośród organizacji faktycznie zrzeszających MŚP, jedynie Związek Rzemiosła Polskiego posiada strukturę w pełni obejmującą szczebel krajowy, wojewódzki (izby rzemiosła i przedsiębiorczości) oraz powiatów (cechy rzemieślników i przedsiębiorców, branżowe i wielobranżowe, które, mimo czasami słabej kondycji, i tak na szczeblu lokalnym są jedynym partnerem, z którym ma bezpośredni kontakt mały przedsiębiorca czy rzemieślnik). A mimo tego, ta dobrze zorganizowana sieć organizacji MŚP nie została wykorzystana przy budowie sieci EEN w Polsce.

Tymczasem, doświadczenia części państw członkowskich UE pokazują, że bardzo dobrze sprawdza się formuła docierania z ofertą doradczą i usługową do MŚP za pośrednictwem organizacji członkowskich zrzeszających przedsiębiorców, które istnieją i mają dobre rozeznanie w ich środowisku, a nie poprzez tworzenie nowych struktur, które działają do momentu ustania finansowania lub celów projektowych, tak jak to się obecnie dzieje w Polsce.

Rzemieślnicy, mikro i mali przedsiębiorcy działający lokalnie mają mgliste pojęcie o istnieniu sieci EEN. Pomoc doradcza jeśli do nich trafia, to albo za pośrednictwem lokalnej organizacji przedsiębiorców, do której należą albo za pośrednictwem doradców komercyjnych, nierzadko wątpliwej jakości, ale nie za pośrednictwem agencji rządowych i ich delegatur.

Jeśli oferta sieci EEN nie jest powszechnie znana, a nie jest, w przypadku Polski, to jak może trafiać w rzeczywiste potrzeby przedsiębiorców. Natomiast, zgodnie z tym co twierdzi UEAPME, jeśli ofertę tę opracuje i przełoży na potrzeby MŚP organizacja przedsiębiorców, znająca również przyjazny i zrozumiały „język" komunikacji mikro-, małych i średnich firm – ma to szanse powodzenia.

Sposób zorganizowania sieci ośrodków EEN w Polsce oceniamy jako nieadekwatny do struktury polskich przedsiębiorstw. Zbudowanie sieci w oparciu o strukturę PARP[2], z perspektywy firm najmniejszych jest sztuką dla sztuki i służy de facto tym przedsiębiorstwom, które świetnie same dają sobie radę. Sieć EEN żyjąca swoim własnym życiem w oderwaniu od sieci organizacji przedsiębiorców nie jest, jak zakładamy tym, do czego dąży Komisja Europejska.

Oto przykład lokalny z województwa podlaskiego: w województwie tym istnieje od wielu lat nieformalna struktura Podlaskiego Forum Gospodarczego. Należy do niego obecnie 9 organizacji: Izba Rzemieślnicza i Przedsiębiorczości w Białymstoku, Izby Przemysłowo – Handlowe w Białymstoku i Łomży, Podlaski Klub Biznesu, Podlaski Związek Pracodawców, Podlaskie Stowarzyszenie Właścicielek Firm – Klub Kobiet Biznesu, Zrzeszenie Kupców, Producentów i Usługodawców, Związek Ochrony Kupców Pracodawców oraz Związek Pracodawców i Przedsiębiorców Ziemi Sokólskiej. Członkiem Forum jest też ośrodek EEN ze struktury Krajowej Sieci Usług PARP: Podlaska Fundacja Rozwoju Regionalnego. Przez wiele lat działając jako ośrodek EEN i prezentując oferty dla MŚP zawsze prezentowała *de facto* tylko ofertę tej Fundacji nigdy nie rozszerzając jej na szerszą sieć współpracy.

Odnosząc się do sugerowanej w Stanowisku UEAPME potrzeby oceny każdego państwa członkowskiego pod kątem funkcjonowania sieci EEN, stwierdzamy, że badanie takie musi odbyć się z faktycznym udziałem organizacji członkowskich przedsiębiorców i nie może być ograniczone jedynie do przedsiębiorców współpracujących z sieciami zorganizowanymi przez organy publiczne (w wydaniu Polski - sieciami usług zorganizowanymi przez PARP). Słusznie UEAPME podkreśla konieczność uwzględnienia przez Komisję Europejską opinii różnych interesariuszy, a nie tylko członków EEN i ich beneficjentów. W przypadku Polski, ośrodki EEN oceniamy jako niereprezentatywne dla środowiska MŚP w Polsce. Dlatego opinie pochodzące tylko z tego jednego źródła czy innych sieci usług stworzonych przez PARP lub inne instytucje publiczne nie mogą być traktowane jako reprezentatywne dla wszystkich polskich MŚP.

Podsumowując, poglądy zaprezentowane w stanowisku UEAPME z perspektywy szczebla europejskiego, znajdują potwierdzenie w przypadku Polski również na szczeblu krajowym.

[2] PARP – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Z zebranych przez ZRP informacji wynika, że Sieć EEN i jej ośrodki w Polsce generalnie nie są znane w środowisku rzemiosła i MŚP, a przedsiębiorstwa z tej grupy nie korzystają z ich usług lub korzystają w minimalnym stopniu. Przeważa pogląd, że usługi wsparcia dla MŚP powinny być oferowane przede wszystkim przez organizacje członkowskie, takie jak cechy czy izby rzemieślnicze. To tego typu organizacje mogłyby z powodzeniem pełnić funkcje ośrodków EEN. Ośrodki EEN w obecnej formule nie współpracują na co dzień z organizacjami członkowskimi MŚP i dlatego ich oferta nie jest dostosowana do potrzeb większości małych przedsiębiorców w Polsce

Sieć EEN wymaga reformy, jeśli ma stać się skutecznym narzędziem wsparcia dla MŚP. A kierunek zmian wydaje się oczywisty: większa integracja sieci EEN z organizacjami członkowskimi MŚP, reprezentatywnymi w skali kraju, regionów i jednostek lokalnych.

Warszawa styczeń 2013